

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding melkveehouderij Tweekarspelenweg 3 in Blijham (gemeente Westerwolde)

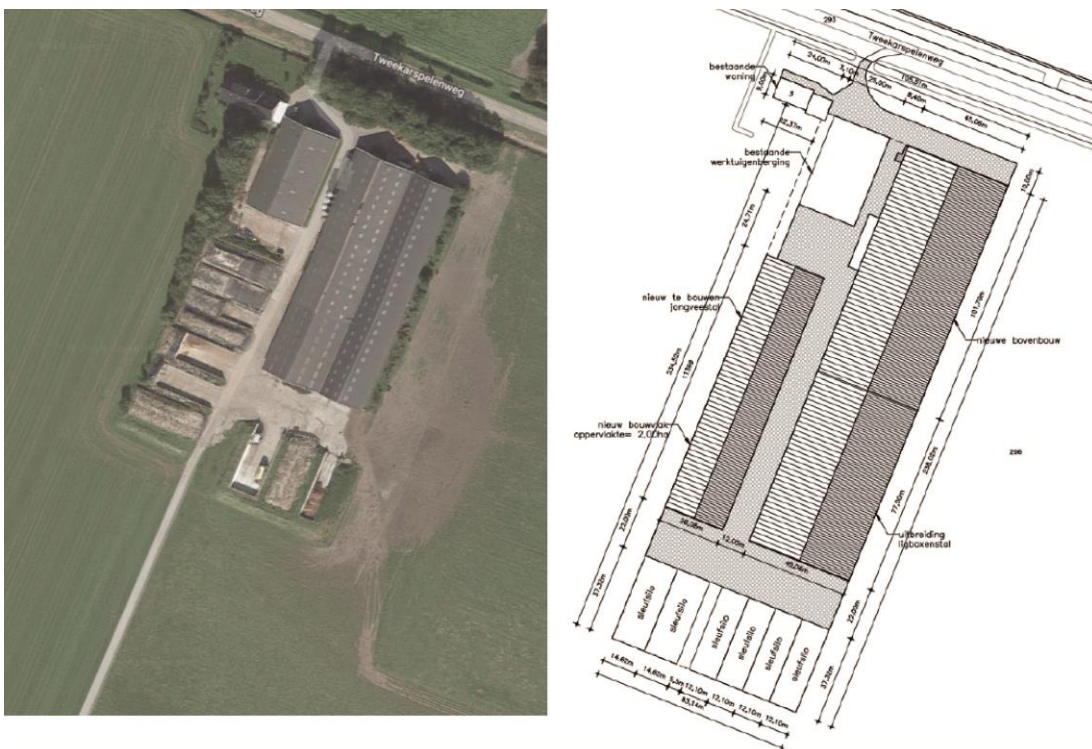
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

13 juni 2018 / projectnummer: 3299

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De melkveehouder aan de Tweekarspelenweg 3 te Blijham wil zijn bedrijfsactiviteiten uitbreiden van 350 stuks melk- en kalfkoeien en 200 stuks jongvee naar 760 stuks melk- en kalfkoeien en 490 stuks jongvee. Daarvoor wordt de bestaande ligboxenstal verlengd en een nieuwe jongveestal gebouwd. Tevens wordt de ruwvoeropslagcapaciteit verplaatst naar de achterzijde van het vernieuwde erf en uitgebreid. De totale bedrijfsuitbreiding overschrijdt (deels) het agrarisch bouwperceel ter plaatse. Om die ontwikkeling mogelijk te maken is een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de besluitvorming over de partiële herziening van het bestemmingsplan en voor de uitbreiding in dieren aantallen is een MER opgesteld. De gemeente Westerwolde heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage¹ gevraagd het MER te toetsen.

Figuur 1 Huidige situatie (links, bron: Google Maps) en toekomstige situatie overeenkomstig het erfinrichtingsplan (rechts, bron: Ontwerpbestemmingsplan)

Wat laat het MER zien?

In het MER zijn de milieueffecten van twee inrichtingsalternatieven onderzocht voor de uitbreiding, één met een gedeeltelijk emissiearme vloer en natuurlijke ventilatie van de ligboxstal en één met een mechanische ventilatie en een luchtwassysteem.

Het MER laat zien dat de optredende milieueffecten gering zijn en dat beide alternatieven voldoen aan de normen van de huidige wet- en regelgeving. Op het alternatief met een

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3299](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

luchtwassersysteem zijn eerder door omgevingspartijen bezwaren ingediend vanwege de negatieve gevolgen voor de diergezondheid. Mede na afstemming met deze partijen heeft de ondernemer gekozen voor het uitvoeren van het alternatief met een emissiearme vloer, natuurlijke ventilatie en weidegang.

Wat vindt de Commissie van het MER?

Het MER geeft een compleet beeld van de milieueffecten van de alternatieven voor de uitbreiding van de melkveehouderij. De Commissie vindt wel dat de alternatieven niet helemaal aansluiten op de maximale ontwikkelruimte uit het bestemmingsplan. Zo kunnen er theoretisch meer dieren worden gehouden dan in de inrichtingsalternatieven zijn beschreven. Daarnaast is het alternatief met luchtwater inmiddels geen erkend stalsysteem meer en sluit het niet meer aan op de ambities en wensen van de melkveehouder.

Het verschil tussen de maximale ontwikkelruimte en de alternatieven uit het MER is echter niet dermate groot dat dit volgens de Commissie tot een wezenlijk andere beoordeling van effecten had geleid. Daarnaast is het stalsysteem met luchtwater representatief voor andere erkende emissiearme stalsystemen waardoor dit alternatief nog wel toepasbaar is om de effecten van een alternatieve bedrijfsvoering in beeld te brengen.

Het MER bevat volgens de Commissie hierdoor dan ook de noodzakelijke informatie voor de besluitvorming.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel en aanbevelingen voor het vervolg toe.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Alternatieven

In de partiële herziening van het bestemmingsplan wordt ontwikkelruimte geboden aan de melkveehouderij. Het bouwblok wordt aan de zuidzijde vergroot van 1,8 ha tot 2,0 ha (zie figuur 1). Hiermee wordt het mogelijk om bedrijfsgebouwen uit te breiden en nieuwe bedrijfsgebouwen te realiseren. In de planregels van de partiële herziening van het bestemmingsplan worden geen beperkingen opgelegd voor het aantal te houden dieren. Wel worden de bouw van nieuwe aanvullende stalruimte en omschakeling naar een intensieve veehouderij uitgesloten. Voor de beoogde ontwikkeling is een erfinrichtingsplan opgesteld. De uitbreiding en/of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen moet hieraan voldoen. Alternatieven spelen in het MER vooral een rol om te laten zien welke milieugevolgen kunnen optreden bij verschillende invullingen van het plan.

Locatiealternatieven

Het MER beschrijft geen locatiealternatieven. De onderneming is sinds midden jaren negentig gevestigd aan de Tweekarspelenweg. De ondernemer beschikt daar over een ruim huiskavel van meer dan 100 hectare. Op enige afstand beschikt de ondernemer over een tweede concentratie aan landbouwpercelen, voornamelijk bouwland, eveneens ruim 100 hectare in omvang. Tijdens het locatiebezoek is toegelicht dat met het oog op de uitbreiding, verplaatsing van het bedrijf geen realistische optie is en aanzienlijke kapitaalsvernietiging tot gevolg zou hebben. Locatiealternatieven ten opzichte van de Tweekarspelenweg zijn daarom niet nader onderzocht.

Uitbreidingsalternatieven

In het MER is beschreven dat er ter plaatse van de Tweekarspelenweg twee uitbreidingsalternatieven van het bouwblok zijn onderzocht. Eén, waarbij de uitbreiding in oostelijke richting, evenwijdig aan de Tweekarspelenweg, zou worden gerealiseerd met een bouwblokvergroting naar ruim 4 hectare. De tweede met een bouwblokuitbreiding in zuidelijke richting, haaks op de Tweekarspelenweg, waarbij de omvang van het nieuwe bouwblok beperkt kan blijven tot 2 hectare. Het eerste alternatief had de voorkeur, maar is in een eerder stadium afgefallen vanwege onoverkomelijke bezwaren vanuit de omgeving die vooral in de sfeer van uitzichtbelemmering lagen.

Inrichtingsalternatieven

In het MER zijn de milieueffecten van twee inrichtingsalternatieven onderzocht voor de bouwblokuitbreiding, één met een gedeeltelijk emissiearme vloer en natuurlijke ventilatie van de ligboxstal en één met een mechanische ventilatie en een luchtwassysteem. Uit het MER blijkt dat in alle gevallen het aantal vervoersbewegingen en de geluid- en lichtemissies toenemen. Ammoniakemissies nemen af bij toepassing van een luchtwassysteem en nemen toe bij een stal die gedeeltelijk wordt uitgerust met een emissiearme vloer en natuurlijke ventilatie. In het laatst genoemde alternatief krijgen de koeien 's zomers weidegang. Dit bevordert de diergezondheid van de koeien. Ook de emissiearme vloer draagt bij aan de diergezondheid doordat deze zachte, indrukbare vloer een positieve invloed heeft op de klauwgezondheid van koeien. In het alternatief met een luchtwassysteem wordt een traditionele loopvloer, een betonrooster, toegepast en worden de koeien jaarrond op stal gehouden. Dit heeft een negatief effect op de diergezondheid.

Maximale ontwikkelruimte

Het MER moet in ieder geval de milieugevolgen in beeld brengen van de maximale ontwikkelruimte die door de partiële herziening van het bestemmingsplan wordt geboden. Op die manier maakt het MER inzichtelijk welke maximale effecten door het besluit op kunnen treden en welke maatregelen eventueel getroffen moeten worden om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.

De alternatieven die in het MER zijn onderzocht sluiten aan op het erfinrichtingsplan. Ruimtelijk gezien voldoen de alternatieven hierdoor aan de maximale invulling van het plan. Voor de aard en omvang van de milieugevolgen is echter vooral het aantal dieren bepalend. Om tot een maximale invulling van de ontwikkelruimte te komen moet dus uitgegaan worden van een bedrijfsvoering waarin een zo groot mogelijk aantal dieren wordt gehouden.

In beide alternatieven is de ligboxstal gevuld met melkkoeien en de jongveestal met jongvee. In het MER is echter geen rekening gehouden met de mogelijkheid tot het ombouwen van de jongveestal voor het houden van extra melkkoeien. Melkkoeien leiden in vergelijking met jongvee tot grotere nadelige gevolgen voor het milieu, zoals meer ammoniakemissie en mogelijk ook een beperkte toename van geluidsemisies als gevolg van het langer melken en extra voer- en mesttransporten.

De jongveestal biedt op basis van de partiële herziening van het bestemmingsplan theoretisch plaats voor circa 275 – 300 extra melkkoeien. Als hiervan gebruik wordt gemaakt zullen de ammoniak- en geluidemissies van het bedrijf beperkt toenemen. Inmiddels is er echter wel een vergunning Wet Natuurbescherming verleend. Deze is gebaseerd op de dieraantallen

zoals die nu in de alternatieven zijn opgenomen. Als de jongveestal wordt gebruikt voor volwassen koeien dan zullen de vergunde ammoniakemissies worden overschreden. Deze overschrijding is naar verwachting te voorkomen door bij een eventuele aanpassing van de jongveestal een emissiearmere type vloer toe te passen.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming aan te geven hoe overschrijding van de vergunde ammoniakemissie bij het houden van meer melkkoeien kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door een emissiearmere type vloer toe te passen.

Realistische en uitvoerbare alternatieven

Verder is van belang dat alternatieven realistisch en uitvoerbaar zijn. Het in het MER gehanteerde stalsysteem met luchtwasser is sinds maart 2018 niet meer opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Dit stalsysteem is hierdoor in principe geen realistisch en uitvoerbaar alternatief meer. Wel is dit stalsysteem representatief voor andere erkende stalsystemen. Het alternatief met luchtwasser levert daardoor wel relevante en bruikbare milieu-informatie op voor deze alternatieve stalsystemen.

Voorafgaand aan de m.e.r.-procedure is echter al gekozen voor het alternatief zonder luchtwasser. De keuze hiervoor is vooral tot stand gekomen na bezwaren uit de omgeving over de nadelige gevolgen voor het dierwelzijn van een stalsysteem met luchtwasser. Het in het MER uitgevoerde onderzoek naar dit type stalsysteem sluit hierdoor niet aan op de huidige ambities en wensen van de initiatiefnemer. Volgens de Commissie was onderzoek naar een alternatief stalsysteem gericht op het zoveel mogelijk verbeteren van het dierwelzijn, gelet op de ambities en wensen van de initiatiefnemer, zinvoller geweest. Te denken valt bijvoorbeeld aan een alternatief waarbij niet alleen de uitbreiding maar ook het oude gedeelte van de ligboxstal is voorzien van de zachte indrukkeerbare emissiearme vloer.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming aan te geven welke mogelijkheden er zijn om het dierwelzijn van koeien verder te optimaliseren.

2.2 Flora- en fauna

In het MER wordt geconcludeerd dat er geen beschermde flora- en faunasoorten zijn te verwachten in de bedrijfsgebouwen. Tijdens het locatiebezoek is echter de boerenwaluw aangetroffen. De stallen kunnen mogelijk ook gebruikt worden door foeragerende vleermuissoorten, met name in de periode mei tot en met september. De kans dat vleermuizen de stallen gebruiken als overwinterplek is zeer klein. Bij aanpassing van de bestaande gebouwen wordt geadviseerd om rekening te houden met de aanwezigheid van in de stallen broedende soorten om verstoring van deze soorten te voorkomen. Zo moeten bepaalde sloop- en verbouwwerkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen plaatsvinden. Geadviseerd wordt om het in het MER genoemde ecologisch werkprotocol te volgen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Op onze website vindt u meer informatie over de [werkwijze](#) van de Commissie.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Sjoerd Bokma

Sjef Jansen

Tom Smit (voorzitter)

Jan-Willem van Veen (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

De partiële herziening van het bestemmingsplan "Buitengebied 1998".

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit , "D14: De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren." Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van Westerwolde.

Initiatiefnemer

Mts. W. Verweij.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3299](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

